

Tilastokeskuksen kehysehdotus 2026–2029

Peruslaskelma

28.20.01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

1 000 €	2026	2027	2028	2029
Edellinen kehyspäättös (2025–2028, 25.4.2024)	53 958	53 958	53 958	53 958
Eduskunnan tekemät pysyvät muutokset				
- Datahuoneen vakinaistaminen ja laajentaminen (TAET2024)	800	800	800	800
Muut hallituksen sopimukset, päätökset ja sitovat kannanotot				
- Tuottavuustoimenpiteet (HO2023)	-992	-2 725	-2 725	-2 725
Automaattiset tekijät	-	-	-	-
Tekniset siirrot ja rakennekorjaukset	-	-	-	-
Hinta- ja kustannustasotarkistukset	-	-	-	-
Peruslaskelma yhteensä	53 766	52 033	52 033	52 033
Toimintamenojen lisäsäästöt (tuottavuustoimenpidesäästöt)	-1 166	-1 232	-1 232	-1 232
Kehyspäättös 2026–2029 (arvio)	52 600	50 801	50 801	50 801
Kehittämisehdotukset				
1. Säädöspohjaisen tilastotuotannon pysyvä lisääntyminen ja uudet vaatimukset	2 000	2 000	2 000	2 000
Kehysehdotus yhteensä	54 600	52 801	52 801	52 801

Perustelumuuisto

Toimintaympäristön kuvaus

Tilastokeskuksen strategian toimintaympäristöanalyysi lähtee siitä, että maailma monimutkaistuu ja tieto – oikea tai väärä – lisääntyy. Teknologia nopeuttaa muutosta, ja erilaisia tietovarantoja tuotetaan enenevässä määrin. Yhteistyölle ja luottamukselle on entistä suurempi tilaus tiedon toimialalla.

Julkisessa hallinnossa toimintamenosäästöt vaikuttavat merkittävästi Tilastokeskuksen talouteen, henkilöstöön ja toimintaan, mutta myös asiakkaiden kykyyn hankkia tuotteita ja palveluita Tilastokeskuksesta. Hankinta Tilastokeskuksesta voi olla edullisempaa kuin itse tekeminen, mutta priorisointi saattaa johtaa myös hankkimatta jättämiseen.

Erilaisen tiedon kysyntä lisääntyy edelleen. Tutkijapalvelujen hankemäärät näyttävät edelleen jatkavan kasvuaan. Valitettavasti toiminnan tuottoja ja kustannuksia ei ole saatu tasapainotettua eli hintojen nosto saattaa karkottaa tutkijoita. Toiminnon rahoittamiseen haetaan kokonaisuuden huomioonottavaa ratkaisua.

Sekä fyysisen että digitaalisen maailman uhkatasossa on tapahtunut muutos, eikä paluuta vanhaan ole. Tietosuojavaatimusten kiristyminen koskettaa erityisesti tutkijoiden käyttöön annettavia aineistoja. Teknologian nopea kehittyminen vaikuttaa Tilastokeskuksen tietojärjestelmien jälkeen jäämiseen, mutta myös asiakkaiden vaatimuksiin tietojen tarjoamisen välineistä ja tiedon nopeudesta.

Vuosi sitten arvioitiin kilpailun osaavasta työvoimasta kiristyvän edelleen erityisesti teknologiatehtävissä. Tältä osin tilanne on muuttunut. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään erityisesti kehittämistehtävissä. Tämänhetkisen tiedon perusteella henkilöstön irtisanomiset eivät ole tarpeen. Rahoituksen vähentyessä tehtävien priorisointi on kuitenkin välttämätöntä.

Toimintalinjat ja toiminnan painopisteet

Tilastokeskus päivitti strategiansa vuonna 2024. Strategian muutoksissa korostuu tarve toiminnan nopeaan tehostamiseen. Seuraava strategiakerros tehdään vuonna 2026.

Visio: Tiedosta tulevaisuus

Olemme maailman paras faktatiedon tuottaja. Rakennamme yhteistä tietovarallisuutta ja vastaamme asiakkaidemme monipuolistuviin ja nopeutuviin tietotarpeisiin.

Missio: Luotettavan tiedon puolesta

Tilastokeskus kerää ja yhdistää tiedot tietovarannoiksi, ja jalostaa niistä tilastoja ja tietotuotteita yhteiskunnalliseen keskusteluun ja asiakkaiden hyödyksi.

Strategiset tavoitteet

1) Tietoprosessin tehostaminen ja yhtenäistäminen

- uuden tuotantoalustan käyttöönotto
- työprosessien tavoitteellinen automatisointi ja tehostaminen
- metatietojen ja tietotarpeiden hallintamallin määrittely ja käyttöönotto
- tietoprosessin yhtenäiset tietovarannot
- tietoprosessin uusi vastuunjako ja roolit

2) Tiedon käytön edistäminen

- tutkijapalvelun kehittäminen
- palveluiden ja tuotteiden tavoitetila ja tiekartta
- verkkouudistuksen loppuun saattaminen ja jakelukonseptien selkeyttäminen

Tärkeimmät yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

Toimialan tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet¹ ovat

- Tilastot, tietoaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa

Tilastokeskuksen kannalta erityisen tärkeä on tilastotuotannon relevanssia koskeva tavoite. Toimintaympäristön muutoksista seuraa uusia EU-tasoisia säädösperusteisia vaatimuksia tilastoille. Tämä lisää resurssien tarvetta vuosittain.

Tutkimustoiminnan tukeminen Tilastokeskuksen tavoitteena vahvistui Tilastokeskusta koskevan lain 1.1.2023 voimaan tulleiden muutosten myötä. Lain lisäykset koskevat tutkija- ja aineistopalvelun edistämistä.

Tilastokeskuksen tärkeimmät toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet tulossopimuksessa koskevat tilastojulkistusten määrää ja laatua. Julkistusten oikea-

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025, 23.9.2024

aikaisuus on yleensä ollut hyvällä tasolla. Haasteita löytyy julkistusten virheettömyydessä. Tiukkenevien resurssien vuoksi tavoitetaso ei voi säilyä entisenlaisena.

Maksullinen toiminta on ollut määrällisesti kasvussa, mutta lähivuosien oletetaan olevan tiukkoja. Asiakastytyväisyys on ollut hyvällä tasolla, joka halutaan säilyttää. Maksullisen toiminnan ongelmallinen osa on tutkijapalvelut, jossa kustannusvastaavuus ja palvelutaso eivät ole tavoitellulla tasolla.

Taulukko tulossopimusluonnoksesta vuodelle 2025

Mittari	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	Alustava tavoite 2028
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana, kpl	132	138	122	122	122	122
Oikea-aikaisten julkistusten osuus, %	97	96	≥96	≥96	≥96	≥96
Virheettömien julkistusten osuus, %	89	90	≥93	≥94	≥95	≥95
Tutkijapalveluiden käyttäjätunnusten määrä vuoden lopussa, kpl	1 381	1 500	1 400	1 300	1 200	1 100
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	65	56	60	63	68	70

Priorisointiperusteet

Kehittämisehdotusten priorisoinnin perusta kansainvälisiin säädöksiin perustuvien tilastojen riittävän laadukas tuotanto. Tilastokeskus varautuu kiristyviin kehyksiin supistamalla maltillisesti henkilöstön määrää ja lisäämällä ostopalveluiden käyttöä kehittämisessä. Tavoitteena on vähentää viimeisen vuosikymmenen aikana syntynyttä kehittämisvelkaa niin, että jatkossa on mahdollista parantaa tuottavuutta ja pienentää tuotantoriskejä. Tutkija- ja aineistopalvelun laatutason parantaminen on toinen priorisointiperuste. Haasteena on edelleen palvelun alikatteellisuus.

Ehdotus toteuttaa kaikkien osa-alueiden osalta kestäväen kehityksen ja sukupuolten välisen tasa-arvon tavoitteita. Tilastokeskuksen kestäväen kehityksen tavoitteet konkretisoituvat tilastojen lukutaidon edistämiseksi (YK 4.4, 4.5), Suomen virallisten tilastojen tuottamisessa ja kansallisessa koordinoinnissa (YK 16.6, 16.7) sekä kansainvälisessä yhteistyössä ml. tilastotuotannon kehittäminen vähemmän kehittyneissä maissa (YK 17.18, 17.19).

Taustamuistio

Säädöspohjaisen tilastotuotannon pysyvä lisääntyminen ja uudet vaatimukset

EU:n tilastojärjestelmää (ESS, European Statistical System) kehitetään jatkuvasti, mikä johtaa tilastotuotannon laajenemiseen. Muutokset voivat olla yksittäisen tilaston kannalta pienehköjä, mutta kokonaisuus on suuruudeltaan arvioitu 2,0 miljoonaksi euroksi vuositasolla lähivuosina. Summa koostuu 95 prosenttisesti palkkakuluista.

Tilastokeskus on supistamassa tilastotuotantoa, joka ei ole lakisääteistä. Nämäkään säästötoimet eivät ole riittäviä, koska jatkuvasti on tulossa uusia lakisääteisiä tilastointivelvollisuuksia. Lisärahoituksella on mahdollista vähentää tarvetta karsia nykyistä tilastotuotantoa ja helpottaa uusien velvoitteiden täyttämistä.

Tilastokeskuksella on perinteisesti ollut tavoitteena varmistaa EU-säädökset ja muut kansainväliset vaatimukset täyttävä tilastotuotanto, joka kattaa myös merkittävän osan kansallisista asiakastarpeista. Tilastotuotannon luotettavuus ja relevanssi ovat ensisijaisia tavoitteita Tilastokeskuksen tuotannossa. Samalla mahdollistetaan laadukkaat ja yhteiskunnallisesti ajankohtaiset aineistot tutkimuskäyttöön.

EU-säädöksiin tai kansainvälisiin sopimuksiin perustuva tilastotuotanto on laajentunut merkittävästi vuodesta 2021 alkaen. Rahoitusta haetaan vain laajennuksiin, joihin aiemmin ei ole saatu kehysrahoitusta. Säädösten voimaantulon myötä saatavissa oleva EU:n yhteisrahoitus kyseisiin tehtäviin loppuu tai on jo loppunut. Resurssitarvetta lisääviä muutoksia on lukuisia. Tarvittavat lisäresurssit eivät löydy viraston sisäisillä uudelleenkehennyksillä.

Laajennuksia on tehty lukuisia yritystilastokokonaisuudessa. Myös yritysten toimialaluokitus on muuttumassa. Luokituksen käyttöönotto koskee kymmeniä tilastoja ja on työläs toteuttaa. Energiatilastointiin kohdistuu lukuisia uusia vaatimuksia. Henkilöitä koskevat määrävuosin tehtävät kyselyt ovat nyt lakisääteistä. Uusi työmarkkinatilastoinnin puiteasetus tuo uusia tarkkuusvaatimuksia ja laajentaa tilastointivelvoitteita. Lisäksi väestötilastoja koskeva kehysasetus on muuttumassa. On myös eräitä muita pienempiä lisäyksiä, jotka koskevat muun muassa indikaattoreita (yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, toimitilaindikaattorit).

Toimintamenomomentti: **28.30.01**

Kehys 2026–2029

(1000 euroa)	2023 toteuma	2024 arvio	2025 arvio	2026 arvio	2027 arvio	2028 arvio	2029 arvio
Henkilöstökulut	47 716	47 700	47 800	46 400	44 000	43 500	43 500
Toimitilavuokrakulut	2 762	3 000	3 000	1 900	1 800	1 800	1 800
Palvelujen ostokulut	15 114	16 000	15 600	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut kulut	2 144	2 900	2 900	3 000	3 100	3 200	3 200
Investointimenot							
Bruttomenot	67 736	69 600	69 300	66 300	63 900	63 500	63 500
Maksullisen toiminnan tuotot	11 318	11 000	10 300	10 300	10 300	10 300	10 300
Muut tuotot	2 859	2 100	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Bruttotuotot	14 177	13 100	12 700	12 700	12 700	12 700	12 700
Nettokäyttö/-käyttöarvio	53 559	56 500	56 600	53 600	51 200	50 800	50 800
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	11 807	12 175	10 395	7 307	6 307	5 908	5 909
TP/TA/TAE/Kehys	53 927	54 720	53 512	52 600	50 801	50 801	50 801
Käytettävissä yhteensä	65 734	66 895	63 907	59 907	57 108	56 709	56 710
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	12 175	10 395	7 307	6 307	5 908	5 909	5 910

Allekirjoitettu sähköisesti

Pasi Henriksson
Ylijohtaja, Mahdollistajapalvelut

Markus Sovala
Pääjohtaja

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

TK/1979/02.00.00/2024

Vuosia 2026-2029 koskeva kehusehdotus (VN/16386/2024)

Asiakirja / Dokument / Document

TK/1979/02.00.00/2024-2

TKn Kehusehdotus 2026-2029

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures